

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annettua lakia ottamalla lakiin säännökset tuen myöntämisestä valtion erityisrahoitusyhtiön pääomasijoitustoimintaan. Samalla ehdotetaan lain nimikkeen muuttamista käsittämään myös pääomasijoitustoiminnan.

Pääomasijoitustoiminnan osalta lakin ehdotetaan otettavaksi säännökset valtion talousarviosta tulevan tuen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja takaisinperinnästä sekä yhtiön oikeudesta tarkastaa varojen käyttöä. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä perustuslaista johtuvia välttämättömiä muutoksia. Valtion erityisrahoitusyhtiön rahoitustoimintaa koskevat tehtävät, jotka käsittävät luottojen, takausten ja pääomatakui-

den myöntämistä sekä pääomasijoitustoimintaa, ovat luonteeltaan julkisia hallintotehtäviä. Sen vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset hallinnollisten yleislakien soveltamisesta ja valtion erityisrahoitusyhtiön toiminnassa sovellettavista rikosoikeudellista virkavastuuta ja vahingonkorvausvastuuta koskevista säännöksistä.

Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi säännös työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta periä takaisin virheellisesti myönnetty tuki valtion erityisrahoitusyhtiöltä. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi lisäksi eräitä lakitekniisiä muutoksia, jotka liittyvät työ- ja elinkeinoministeriön perustamiseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2010 loppupuolella.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	3
1.2 Nykytilan arviointi.....	7
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	7
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	8
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	8
3.2 Ympäristövaikutukset.....	8
3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	9
4 ASIAN VALMISTELU	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	9
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	16
3 VOIMAANTULO	16
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	16
LAKIEHDOTUS.....	19
Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta	19
Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta... 19	
LIITE.....	24
RINNAKKAISTEKSTIT	24
Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta	24
Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta... 24	

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Valtion erityisrahoitusyhtiön lainsäädäntöön perustuvat tehtävät

Valtion erityisrahoitusyhtiön tarkoituksesta ja tehtävistä säädetään valtion erityisrahoitusyhtiössä annetun lain (443/1998), jäljempänä yhtiölaki, 1 ja 2 §:ssä. Yhtiön tarkoituksena on yhtiölain 1 §:n mukaan rahoituspalveluja tarjoamalla edistää ja kehittää erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä ja vientitoimintaa. Valtion erityisrahoitusyhtiön tulee säännöksen mukaan toiminnassaan edistää valtion aluepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi yhtiön toimintaa tulee suunnata korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Yhtiölain 2 §:n mukaan yhtiö harjoittaa rahoitustoimintaa antamalla ja hallinnoimalla luottoja, takuita, takauksia ja muita vastuusitoumuksia sekä hankkimalla varoja viennin rahoittamiseksi ja tekemällä pääomasijoituksia. Yhtiö tekee myös yritysten rahoitukseen liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä sekä harjoittaa yritysten kehittämis- ja palvelutoimintaa ja neuvontaa. Yhtiö on valtion kokonaan omistama erityisrahoitusyhtiö.

Yhtiölain 4 §:ssä säädetään yhtiön taloudellisista toimintaperiaatteista. Yhtiö on pyrittävä siihen, että sen toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla. Yhtiön kohdistetaan siten itsekannattavuusperiaate. Pykälän 2 momentin mukaan valtion talousarvioon otetaan tarvittavat määrärahat yhtiön sellaisten toimien kattamiseksi, joita valtio päättää erikseen tukea.

Valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetussa laissa (445/1998), jäljempänä toimintalaki, säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön sellaisesta luotto-, takaus- ja muusta rahoitustoiminnasta, jonka tavoitteena on erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten perustaminen, kehittäminen ja

laajentaminen sekä niiden toimintaedellytysten parantaminen. Yhtiön luottotoiminnasta säädetään toimintalain 3 §:ssä ja yhtiön takaustoiminnasta toimintalain 4 §:ssä. Yhtiön muuta toimintaa ovat pääomatakuutoiminta, josta säädetään toimintalain 4 a §:ssä ja yhtiön pääomasijoitustoiminnasta, josta säädetään toimintalain 4 b §:ssä. Lisäksi yhtiön antamista sitoumuksista säädetään valtion vientitakuista annetussa laissa (422/2001), valtion alustakauksista annetussa laissa (573/1972), ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtioneuvostokauksista ja vientitakuista annetussa laissa (609/1973) sekä valtion perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetussa laissa (651/1985).

Toimintalain 6 §:ssä säädetään yhtiön luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavista seikoista. Säännöksen mukaan luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon rahoitettavan toiminnan merkitys yleisen taloudellisen kehityksen ja tarkoituksenmukaisen alueellisen sijoittumisen sekä työllisyyden edistämisen kannalta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä luoton tai takauksen saajan toiminnan taloudellisiin edellytyksiin ja kehityskelpoisuuteen sekä yrityksen johdon tai yksityisen elinkeinonharjoittajan kykyyn hoitaa yritystä menestyksellisesti. Luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon pykälän 2 momentin mukaan alueiden kehittämislainsäädäntöön säädetty tavoitteet. Nykyisin lain on korvannut laki alueiden kehittämisestä (1651/2009). Lisäksi on otettava saman lainkohdan mukaan huomioon soveltuvin osin yritystuen yleisistä ehdoista annetussa laissa (786/1997) yritysohjelmille ja yritystuille asetetut yleiset tavoitteet ja edellytykset. Yhtiön tulee säännöksen mukaan toiminnassaan ottaa huomioon maan eri osien kehittyneisyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan. Pykälän 3 momentin mukaan luottoja ja takauksia annettaessa on toiminta suunnattava korjaamaan rahoituspalveluiden tarjonnassa esiintyviä puutteita. Lisäksi on otettava huomioon yhtiön ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien tahojen mahdollisuus keskenään jakaa sano-

tusta rahoitustoiminnasta aiheutuvaa tappionvaaraa.

Valtion erityisrahoitusyhtiön pääomasijoitus-toiminta

Toimintalain 4 b §:n mukaan yhtiö voi tehdä pääomasijoituksia rahastoihin ja suoraan kohdeyrityksiin kauppa- ja teollisuusministeriön, nykyisin työ- ja elinkeinoministeriön, hyväksymien elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Säännöksen mukaan erityistä huomiota tulee kiinnittää alkavien ja toimintansa alkuvaiheessa olevien yritysten pääomitustarpeeseen. Säännökset on otettu lakiin vuonna 2004.

Valtin erityisrahoitusyhtiössä, Finnvera Oyj:ssä, pääomasijoitus-toiminta on keskitetty kolmeen sen omistamaan tytäryhtiöön, Veraventure Oy:öön, Aloitusrahoisto Vera Oy:öön ja Matkailunkehitys Nordia Oy:öön. Finnvera Oyj siten muodostaa samalla konsernin, jossa valtion erityisrahoitusyhtiö on emoyhtiö.

Veraventure Oy toimii sekä osakeyhtiömuotoisiin alueellisiin rahastoihin sijoittavana rahastojen rahastona että Aloitusrahoisto Vera Oy:n hallinnointiyhtiönä. Alueellisissa pääomasijoituksissa Veraventure Oy:n tavoite on edistää yksityisen pääoman saatavuutta rahastoihin sekä tukea ja edistää alueellista elinkeinopoliittikkaa yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Veraventure Oy:llä on nykyisin sijoituksia Suomessa 14 alueellisessa rahastossa. Yhtiön taseen loppusumma 31 päivänä joulukuuta 2009 oli 48.849.830,66 euroa. Veraventure Oy:n pääomat koostuvat osin valtion myöntämistä varoista sekä osin Finnvera Oyj:n omista varoista. Valtio on rahoittanut Veraventure Oy:n toimintaa Finnvera Oyj:lle (aiemmin Kera Oyj:lle) myönnettyillä valtionavustuksilla sekä pääomalainalla.

Aloitusrahoisto Vera Oy:n toiminnan tavoitteena on poistaa tuotekehitystoiminnan rahoittamisen ja yksityisen pääomasijoitus-toiminnan kautta saatavan rahoituksen välillä vallitseva epäjatkuvuuskohta. Aloitusrahoisto Vera Oy toimii erityisesti yritysrahoituksen siemen- ja käynnistysvaiheessa, jossa ei vielä ole muita yksityisiä tai julkisia toimijoita, koska rahoitettavat hankkeet ovat pieniä ja

hyvin riskipitoisia niiden tuotto-odotuksiin nähden. Aloitusrahoisto Vera Oy:n taseen loppusumma 31 päivänä joulukuuta 2009 oli 89.595.010,11 euroa. Aloitusrahoisto Vera Oy:n varat koostuvat osin valtion myöntämistä varoista, osin Finnvera Oyj:n omista varoista sekä osin vähemmistöosakkaina olevien yksityisten sijoittajien sijoituksista. Valtio on rahoittanut Aloitusrahoisto Vera Oy:n toimintaa Finnvera Oyj:lle myönnettyillä pääomalainoilla. Valtio on myöntänyt Aloitusrahoisto Vera Oy:n toimintaan pääomalainoja yhteensä 39 miljoonaa euroa.

Matkailunkehitys Nordia Oy tekee pääomasijoituksia matkailu- ja vapaa-ajan yrityksiin. Rahaston taseen loppusumma 31 päivänä joulukuuta 2009 oli 12.062.839,15 euroa. Matkailunkehitys Nordia Oy:n varat koostuvat osin valtion myöntämistä varoista, osin Finnvera Oyj:n omista varoista sekä osin vähemmistöosakkaana olevan Sitran sijoituksesta. Valtio on rahoittanut Matkailunkehitys Nordia Oy:n toimintaa Kera Oyj:lle (nykyisin Finnvera Oyj) myönnettyillä valtionavustuksilla.

Koska kaikki Finnvera Oyj:n pääomasijoitus-toimintaa harjoittavat tytäryhtiöt ovat julkienemmistöisiä rahastoja, sovelletaan niiden toimintaan Euroopan unionin valtioneuvoston sääntöjä. Aloitusrahoisto Vera Oy:n toiminta on notifioitu Euroopan komissiolle valtioneuvoston päätöksellä ja keskusurien yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi vahvistettujen suuntaviivojen nojalla, jotka on annettu elokuun 18 päivänä 2006. Komissio on antanut notifioinnin perusteella päätöksen tukiohjelmasta 28 päivänä tammikuuta 2009. Muut rahastot toimivat lähtökohteisesti de minimis -asetuksen puitteissa tai markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaan syndikoiden yksityisten sijoittajien kanssa.

Valtion korko-, takausprovisio- sekä luotto- ja takaustappiotuki.

Valtion erityisrahoitusyhtiön perustamisen jälkeen vuonna 1998 oli mahdollista myöntää yhtiön rahoitukseen valtion varoista alueellista ja erityiskorkotukea, luotto- ja takaustappiotukea sekä erikseen määritellyistä palveluista aiheutuvia kuluja varten toimintatukea.

Rakennerahastovarojen myöntäminen yhtiön rahoitustoimintaan on tullut mahdolliseksi huhtikuussa vuonna 2000, jolloin tuli voimaan toimintalain 1 §:n 3 momenttia koskeva muutos. Säännöksen mukaan yhtiön lain mukaiseen rahoitustoimintaan voidaan kohdistaa Euroopan yhteisön rakennerahastojen varoja. Lisäksi mitä laissa säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta, sovelletaan myös kohdistettaviin rakennerahastovaroihin, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu. Siitä lähtien on ollut mahdollista myöntää rakennerahastovaroja lähinnä korkotukena ja luotto- ja takaustappiotukena. Rakennerahastovaroista myönnettävä takausprovisiotuki otettiin käyttöön vuonna 2005. Rakennerahastovaroista rahoitetun luotto- ja takaustappiotuen myöntämisestä luovuttiin vuoden 2007 alusta lukien.

Tukiin liittyen toimintalaissa on säännökset valtioneuvoston yhtiölle antamista sitoumuksista. Toimintalain 8 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien mukaan valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi edelleen luotonsaajalle vuosittain korkotukea, joka myönnetään suuruudeltaan alueellisesti porrastettuna (alueellinen korkotuki) tai että valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi edelleen luotonsaajille korkotukea erikseen määritellyistä elinkeinopoliittisista syistä annettavista luotoista (erityiskorkotuki). Säännöksen nojalla valtioneuvosto on antanut sitoumuksen Finnvera Oyj:lle alueellisen korkotuen ja erityiskorkotuen maksamisesta, jäljempänä korkositoumus. Sitoumusta on muutettu viimeksi 29 päivänä joulukuuta 2009, jolloin sitoumuksen voimassaoloa on jatkettu 31 päivään joulukuuta 2013 saakka.

Toimintalain 8 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan valtioneuvosto voi antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle toimintalain 3 ja 4 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa mahdollisesti syntyneitä luotto- ja takaustappioita (luotto- ja takaustappiotuki). Säännöksen nojalla valtioneuvosto on antanut sitoumuksen Finnvera Oyj:lle luotto- ja takaustappioiden osittaisesta korvaamisesta, jäljempänä luotto- ja takaustappiositoumus. Sitoumusta on muutettu viimeksi 22 päivänä lokakuuta 2009. Sitou-

mus on voimassa 31 päivään joulukuuta 2012 saakka.

Toimintalain 8 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla valtioneuvosto voi antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiölle takausprovisioon kohdistuvaa tukea siirrettäväksi edelleen niille, joiden puolesta takaus on annettu (takausprovisiotuki). Säännöksen nojalla valtioneuvosto on antanut sitoumuksen Finnvera Oyj:lle takausprovisiotuen maksamisesta, jäljempänä takausprovisiotukisitoumus. Sitoumusta on muutettu viimeksi 29 päivänä joulukuuta 2009, jolloin sitoumuksen voimassaoloaika on jatkettu 31 päivään joulukuuta 2013 saakka.

Korko- ja takausprovisiotukea osarahoitetaan Euroopan aluekehitysrahaston varoista. Niihin varoihin sovelletaan Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1083/2006, jäljempänä rakennerahastojen yleisasetus sekä Euroopan aluekehitysrahastosta ja asetuksen (EY) N:o 1783/1999 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) 1080/2006, jäljempänä EAKR-asetus. Niiden nojalla on annettu komission asetus (EY) N:o 1828/2006 Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä annettua neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 ja Euroopan aluekehitysrahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1080/2006 täytäntöönpanoa koskevista säännöksistä, jäljempänä komission täytäntöönpanoasetus.

Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettuja korkotuki- ja takausprovisiotukivaroja on maksettu yhtiölle vuonna 2009 noin 7 miljoonaa euroa. Kansallista vastinrahoitusta on maksettu yhtiölle vuonna 2009 noin 7,7 miljoonaa euroa. Yksinomaan kansallisista varoista on vuonna 2009 maksettu korkotukea yhteensä noin 8,9 miljoonaa euroa. Luotto- ja takaustappiokorvauksia on maksettu yhtiölle vuonna 2009 noin 35,1 miljoonaa euroa.

Suomessa rakennerahastojen rahoituksen ja vastaavan kansallisen julkisen rahoitusosuus-

den hallintoon, valvontaan ja tarkastukseen sovelletaan rakennerahastolakia (1401/2006). Rakennerahastolain nojalla on annettu lisäksi kaksi valtioneuvoston asetusta: valtioneuvoston asetus rakennerahastoista (311/2007) ja valtioneuvoston asetus rakennerahastoista osarahoitettavien menojen tukelaisuudesta (1079/2007). Rakennerahastolain 9 §:n mukaan yhtiölaissa tarkoitettu valtion erityisrahoitusyhtiö on välittävä toimielin, jolle on siirretty hallinto- ja todentamisviranomaisen tehtäviä. Siihen liittyen työ- ja elinkeinoministeriö on 22 päivänä huhtikuuta 2009 tekemällään päätöksellä antanut Finnvera Oyj:lle tietyt hallintoviranomaisen vastuulla olevat tehtävät.

Yhtiön tehtävänä on päätöksen mukaan välittävänä toimielimenä varmistaa, että rahoitettavat toimet valitaan toimenpideohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti ja että toimet ovat koko niiden täytäntöönpanoajan niitä koskevien yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaiset. Yhtiö tarkastaa osarahoitettujen tuotteiden ja palvelujen toimituksen ja varmistaa, että toimien osalta tuensaajien ilmoittamat menot ovat todella aiheutuneet ja että ne ovat unionin ja kansallisten sääntöjen mukaiset. Yhtiö on velvollinen suorittamaan tuensaajan luona paikan päällä suoritettavia tarkastuksia. Lisäksi yhtiön tehtävänä on huolehtia, että käytössä on sähköinen tietojärjestelmä ja että siihen kerätään tarvittavat tiedot. Yhtiö huolehtii myös siitä, että rakennerahastolain tarkoittama todentamisviranomaisen saa tarvittavat tiedot menoja koskevista menettelyistä ja tarkastuksista.

Rakennerahastolain 44 §:ssä on säännös välittävän toimielimen varainhallintaan liittyvistä tehtävistä. Säännöksen mukaan välittävän toimielimen tehtävänä on siten kuin muualla lainsäädännössä säädetään muun ohella valmistella toimien rahoituspäätökset virkavastuulla, myöntää toimeen kansallisen ja Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti kansallinen ja rakennerahaston rahoitusosuus, vastata toimien seurannasta, sekä vastata toimien valvonnasta ja varojen takaisinperinnästä. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen HE 242/2006 vp perustelujen mukaan säännös on informatiivinen ja sillä on tarkoituksena kuvata ne tehtävät, joita

välittävällä toimielimellä tulee sitä koskevan erityislainsäädännön mukaan olla.

Euroopan unionin valtiontukisäätely Finnvera Oyj:n luotto- ja takaustoiminnassa

Finnvera Oyj:n on julkisena rahoittajana otettava rahoituksessaan huomioon Euroopan unionin valtiontukisäätely. Keskeisimmät Finnvera Oyj:n rahoitusta koskevat säännökset, joiden mukaan rahoitukseen sisältyvän tuen voidaan katsoa olevan yhteismarkkinoille soveltuvaa, ovat komission asetus (EY) N:o 1998/2006 perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen, komission asetus tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus), komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (komission tiedonanto 2008/C 155/02), jäljempänä takaus-tiedonanto, komission tiedonanto tilapäisiksi puitteiksi rahoituksen turvaamiseksi talouskriisissä (komission tiedonanto 2009/C 16/01) sekä yhteisön suuntaviivat pelastamis- ja rakenneuudistuksesta (komission tiedonanto 2004/C 244/02).

Finnvera Oyj perii myöntämistään luotoista ja takauksista arvioituun riskiin ja käytettävissä oleviin vakuuksiin perustuvaa korkoa tai takausmaksua. Finnvera Oyj:n perimää korkoa tai takausprovisiota verrataan myöntämishetkellä voimassa olevaan komission määrittelemään viitekorkoon tai -maksuun. Lainoissa viitekorko määräytyy komission viitekorkojen tarkistuksesta antaman tiedonannon mukaan (2008/C 14/02). Takauksissa viitemaksu määräytyy takaustiedonannossa julkaistun safe harbour -taulukon mukaan. Mikäli Finnvera Oyj:n perimä korko tai takausprovisio on pienempi kuin mainittu viitekorko tai -maksu, katsotaan rahoitukseen sisältyvän laskennallista valtiontukea. Tuen määrä saadaan diskonttaamalla korkoero rahoituksen myöntämishetken arvoon.

Finnvera Oyj:n rahoitukseen voi edellä mainitusti sisältyä laskennallista valtiontukea, vaikka siihen ei liittyisi lainkaan valtion toimintalain 8 §:n nojalla maksamaa korko- eikä takausprovisiotukea. Mikäli rahoituk-

seen liittyy valtion maksamaa korko- tai takausprovisiotukea, lisää tämä vastaavasti laskennallisen valtiontuen määrää.

1.2 Nykytilan arviointi

Toimintalaissa on nykyisin säännökset siitä, että valtion eritysrahoitusyhtiö voi harjoittaa pääomasijoitustoimintaa. Valtion rahoitus pääomasijoitustoimintaan on Finnvera Oyj:n toiminta-aikana myönnetty pääasiassa pääomalainojen muodossa. Lisäksi joissakin tapauksissa valtion rahoitus on myönnetty yritystukilain (1068/2000) mukaisena toimintaympäristötukena. Finnvera Oyj:n edeltäjän, Kera Oyj:n, aikana valtio kanavoi rahoja pääomasijoitustoimintaan myös valtionavustuksina. Nykyisen perustuslain mukaan valtion varojen kanavointi avustuksina pääomasijoitustoimintaan edellyttää kuitenkin lain-tasoista sääntelyä. Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa valtionavustusten myöntäminen Finnvera Oyj:n pääomasijoitustoimintaan.

Finnvera Oyj:n toimintaan liittyy vuosittain valtion maksamaa ja edelleen asiakkaille välitettävää korko- ja takausprovisiotukea. Lisäksi valtio maksaa yhtiölle vuosittain luotto- ja takaustappiositoumuksen mukaan yhtiön myöntämien luottojen ja takausten perusteella luotto- ja takaustappiotukea. Yhtiö hakee tukien maksua työ- ja elinkeinoministeriöltä jälkikäteen laina- ja takauskohtaisesti. Lisäksi valtio vastaa viime kädessä Finnvera Oyj:n antamista takauksista toimintalain 4 §:n mukaisesti. Edellä mainituista valtion varojen käyttöön liittyvistä piirteistä johtuen Finnvera Oyj:n luotto- ja takaustoimintaa voidaan pitää luonteeltaan perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä.

Finnvera Oyj toimii Euroopan aluekehitysrahastosta peräisin olevien välitettävien tukien osalta rakennerahastolain mukaisena välitettävänä toimielimenä ja hoitaa tietyt hallintoviranomaisen tehtävät. Tehtävät ovat luonteeltaan perustuslain 124 §:n tarkoittamia julkisia hallintotehtäviä.

Finnvera Oyj:n toimintalain mukaisiin tehtäviin sisältyy siten keskeisiltä osin julkisen hallintotehtävän hoitaminen. Yhtiö- ja toimintalaissa ei ole kuitenkaan sellaisia säännöksiä siitä, jotka osoittaisivat, että tehtävät olisivat julkisia hallintotehtäviä. Sen sijaan

valtoin vientitakuista annetussa laissa (422/2001), jäljempänä vientitakuulaki, tarkoitettua Finnvera Oyj:n vientitakuiden myöntämistä koskevat tehtävät on katsottu julkisiksi hallintotehtäviksi. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 2/2001 katsonut, että kysymyksessä on julkinen hallintotehtävä ja että vientitakuiden myöntämisessä ja hallinnoinnissa on otettava huomioon hallinnon yleislait ja yhtiön henkilöstöön sovellettava rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sen käsitellessä vientitakuulaisissa tarkoitettuja asioita (vientitakuulain 11 ja 12 §). Julkisen hallintotehtävän hoitamisesta aiheutuvat tarvittavat säännökset on otettu myös valtion alustakauksista annettuun lakiin ja valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annettuun lakiin.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen ensisijaisena tavoitteena on laajentaa Euroopan unionin rakennerahastojen varoista rahoitettua toimintaa tekemällä mahdolliseksi rakennerahastoista osarahoitettujen varojen käyttäminen Finnvera -konsernin pääomasijoitustoimintaan. Pääomasijoitustoiminnan rahoitusvälineen käyttöönotolla laajennetaan myös alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen toimenpideohjelmassa jo olevia rahoitusvälineitä. Rakennerahastovarojen käyttäminen pääomasijoitustoimintaan perustuu keskeisiltä osin rakennerahastojen yleisasetuksessa ja komission täytäntöönpanoasetuksessa oleviin säännöksiin.

Toisena tavoitteena on ottaa toimintalakiin välttämättömät perustuslaista johtuvat säännökset, jotka koskevat julkisen hallintotehtävän hoitamista. Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi muun lainsäädännön muutoksista aiheutuvat välttämättömät lähinnä lakiteknistä laatua olevat muutokset.

Toimintalakiin ehdotetaan pääomasijoitustoiminnan osalta otettavaksi säännökset tuen myöntämisestä Finnvera Oyj:n pääomasijoitustoimintaan. Tässä vaiheessa tarkoituksena on, että rakennerahastojen yleisasetuksen 44 artiklassa tarkoitettuna riskipääomarahastona toimisi Aloituserahasto Vera Oy. Varat maksettaisiin Finnvera Oyj:lle, joka siirtäisi ne

edelleen Aloituserahasto Vera Oy:lle tarkoitukseen sopivaa rahoitusinstrumenttia käyttäen. Aloituserahasto Vera Oy:n tehtävänä olisi sijoitusten tekeminen kohdeyrityksiin. Myöhemmin olisi mahdollista kanavoita rakennerahastovaroja tai valtion varoja Finnvera Oyj:n välityksellä myös muihin pääomasijoitusrahastoihin.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset pääomasijoitustoimintaan myönnettävän tuen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja takaisinperinnästä sekä yhtiön oikeudesta tarkastaa varojen käyttöä. Tarkemmat säännökset rahoitussopimuksen sisällöstä, tuen käyttökohteista, maksamismenettelystä ja seurantaan varten vaadittavista tiedoista ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetuksella.

Finnvera Oyj:n julkisen hallintotehtävän osalta toimintalakiin ehdotetaan otettavaksi viittaukset yleishallintolakeihin. Tehtäviä hoitavien henkilöiden osalta lakiin ehdotetaan otettavaksi lisäksi säännökset rikosoikeudellisesta virkavastuusta sekä säännökset korvausvastuusta.

Toimintalakiin ehdotetaan otettavaksi säännös työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta tukien takaisinperintään.

Lakiehdotukseen on otettu vain lain muuttamisen tavoitteista johtuvat välttämättömät muutokset. Myöhemmin yhtiötä koskevan lainsäädännön kokonaistarkastelun yhteydessä on tarkoitus tehdä yhtiötä koskeviin lakeihin muut perustuslaista johtuvat ja muista syistä tarpeelliset muutokset.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Pääomasijoitustoimintaan arvioidaan myönnettävän avustusta vuonna 2010 yhteensä noin 14 miljoonaa euroa. Määrä jakaantuisi toimenpideohjelman mukaisille alueille siten, että Itä-Suomeen osuus olisi 4,3 miljoonaa euroa, Pohjois-Suomen osuus 2,1 miljoonaa euroa, Länsi-Suomen osuus 6,5 miljoonaa euroa ja Etelä-Suomen osuus 1 miljoonaa euroa. Vuonna 2011 on tarkoituksena myöntää avustusta noin 10 miljoonaa euroa. Avustukset myönnettäisiin nykyisten alueellinen kilpailukyky ja työllisyys-

tavoitteen toimenpideohjelmien ohjelmakehyksistä. Sen vuoksi pääomasijoitustoimintaan vuosina 2010 ja 2011 kohdistettavat määrärahat eivät lisää valtion menoja.

Ensisijoituksen keskimääräisen koon arvioidaan olevan noin 300 000 euroa. Osa varoista tulee varata jatkosijoituksiin. Tyypillisenä kohdeyrityksenä voisi olla sellainen alkava yritys, joka työllistäisi 3—5 henkilöä. Sijoituksia arvioidaan voitavan tehdä siten yhteensä noin kymmeneen yritykseen vuosina 2010—2011. Sijoitukset vaikuttaisivat arviolta noin 100—150 uuden työpaikan syntymiseen vuodessa. Avustusvarat mahdollistavat Aloituserahasto Vera Oy:n sijoitusten tekemisen nykyistä laajempaan kohdeyritysjoukkoon, nykyistä suuremman riskinoton sekä sijoitusten tekemisen myös perinteisimmillä toimialoilla toimiviin yrityksiin, joiden kasvuodotukset ja innovatiivisuus eivät ole niin suuret kuin mitä Aloituserahasto Vera Oy:n nykyinen sijoituspolitiikka edellyttää.

EAKR-osarahoitteisen pääomasijoitustoiminnan käynnistäminen lisää vähäisessä määrin viranomaisen työtä. Finnvera Oyj ja rahasto tekevät rahoitussopimuksen. Sen lisäksi on huolehdittava tarvittavat muutokset tietojärjestelmään. Toiminnan seuranta ja raportointi tapahtuu sähköisesti ja siitä huolehtii Finnvera Oyj, joten se ei käytännössä lisää viranomaisen työmäärää. Aiheutuvat lisätyöt voidaan hoitaa nykyisillä henkilöresursseilla. Vastaavasti toiminnan seurantaan ja raportointiin liittyvät tehtävät lisäävät jonkin verran hallinnollista työmäärää Finnvera Oyj:ssä.

Julkista hallintotehtävää koskeva sääntely ei merkitse käytännössä suurta muutosta Finnvera Oyj:n toimintaan. Jo aikaisemmin yhtiön vientitakuutoiminnassa on sovellettu julkista hallintotehtävää koskevaa sääntelyä. Myös yhtiön kotimaan rahoitustoiminnassa on käytännössä otettu huomioon esimerkiksi hallintolain ja kielilain säännökset.

3.2 Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia ilman, veden tai maaperän laatuun. Esitys ei myöskään vaikuta haitallisesti luonnon monimuotoisuuteen. Tavoitteena on, että raken-

nerahasto-ohjelmilla on aluetasolla paikallisia myönteisiä vaikutuksia ilman, veden ja maaperän laatuun sekä luonnon monimuotoisuuteen. Sen vuoksi pääomasijoitustoiminnassa ei ole tarkoituksena rahoittaa sellaisia hankkeita, joilla on kielteisiä vaikutuksia ympäristön tilaan.

3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

EAKR-ohjelmien toimintalinjan 1 toimien kohteena ovat alkavat ja jo toimivat kasvuhakuiset yritykset ja yritysryhmät toimialasta riippumatta. Erityisenä kohderyhmänä ovat innovatiiviset yritykset. Esityksellä odotetaan olevan myönteisiä vaikutuksia erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen elinkeinorakenteen monipuolistamiseen, yritysten kasvuun, tuottavuuteen ja kansainvälistymiseen sekä t&k -toiminnan lisääntymiseen pk-yrityksissä.

4 Asian valmistelu

Esitys on laadittu virkamiestyönä työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Finnvera Oyj:n kanssa.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Suomen yrittäjät ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Teknoliateollisuusyhdistys ry:ltä sekä Finanssialan keskusliitto ry:ltä.

Lausunnoissa ehdotusta on pidetty tarpeellisenä. Rakennerahastovarojen kohdentamista aikaisen vaiheen pääomasijoitustoimintaan on pidetty erityisen kannatettavana. Julkisesti rahoitettu pääomasijoittaminen korjaa yritysrahoituksen markkinaehtoisessa tarjonnassa olevia puutteita, joiden takia osa yritysten kasvu-, ja uudistamispotentialista voi jäädä hyödyntämättä. Lausunnot on otettu tarpeellisilta osin huomioon jatkovalmistelussa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

Nimike. Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin luotto- ja takaustoiminnan ohella pääomasijoitustoiminta. Yhtiön pääomasijoitustoiminta on käynnistetty vuonna 2004. Sen jälkeen toiminta on laajentunut vähitellen. Pääomasijoitustoimintaa harjoittavat yhtiön tytäryhtiöt, Veraventure Oy ja Aloituserahasto Vera Oy. Toiminnan volyymia kuvaa tällä hetkellä se, että Veraventure Oy:n taseen suuruus on noin 49 miljoonaa euroa ja Aloituserahasto Vera Oy:n noin 90 miljoonaa euroa. Toiminta on siinä määrin merkittävää, että lain nykyinen nimike ei enää kuvaa oikein yhtiön toimintaa.

1 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Euroo-

pan unionin rakennerahastoista saatavaa rahoitusta voitaisiin kohdentaa pääomasijoitustoimintaan. Nykyisin Euroopan aluekehitysrahaston varoja on kohdennettu yhtiön rahoitustoiminnassa korkotukiin ja takausprovisiotukiin. Tarkemmat säännökset avustusten myöntämisestä, maksamisesta ja hallinnoinnista ehdotetaan otettavaksi lain 4 c—4 f §:ään.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös Euroopan unionin lainsäädännön ohella myös muuhun kansalliseen lainsäädäntöön. Viittaus koskee rakennerahastolakia (1401/2006). Rakennerahastolaisissa säädetään rakennerahastovarojen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta ja ne tulevat sovellettaviksi sellaisenaan yhtiön tämän lain lisäksi.

Euroopan unionin lainsäädännössä tuen myöntäminen pääomasijoitustoimintaan rakennerrahastovaroista perustuu rakennerrahastojen yleisasetuksen 44 artiklaan. Säännöksen mukaan rakennerrahastoista voidaan rahoittaa toimenpideohjelman osana ja rahoitusjärjestelyjä koskevan välineen muodossa sellaiseen toimeen liittyviä menoja, joilla tuetaan ensisijaisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Rahoitusjärjestelyt voivat olla riskipääoma-, takuu- ja lainarahastoja.

Rakennerrahastotoiminnassa pääsääntönä on, että tukikelpoisiin menoihin sovelletaan kansallisia säännöksiä, ellei niistä ole erikseen säädetty rakennerrahastojen yleisasetuksessa tai rahastokohtaisissa asetuksissa. Yleissäännös rakennerrahastomenojen tukikelpoisuudesta on rakennerrahastojen yleisasetuksen 56 artiklassa. Lisäksi rakennerrahastojen yleisasetuksen 78 artiklassa säädetään menoilmoituksessa vaadittavista tiedoista. Kyseisen artiklan 6 kohdan mukaan poikkeuksena pääsääntöön menoilmoitus voi sisältää rahastoihin tai holding-tyyppisten rahastojen perustamiseen tai niihin maksettavien osuuksien yhteydessä maksettujen menojen kokonaismäärän. Saman artiklan 2 alakohdan mukaan toimenpideohjelmia osittain tai lopullisesti suljettaessa pidetään kuitenkin tukikelpoisina menoina kustakin mainitusta rahastosta yrityksiin suunnattuihin investointeihin suoritettut menot (b-kohta).

Tarkeimmat pääomasijoitustoiminnan tukikelpoisuutta koskevat erityissäännökset ovat komission täytäntöönpanoasetuksen 43—45 artiklassa. Täytäntöönpanoasetuksen 43 artiklassa säädetään yleisistä säännöksistä. Täytäntöönpanoasetuksen 44 artiklassa säädetään holding-tyyppiin rahastoon sovellettavista säännöksistä sekä 45 artiklassa muihin kuin holding-tyyppiin rahoitusvälineisiin sovellettavista ylimääräisistä säännöksistä. Nämä säännöt koskevat rahastosta maksettavien sijoitusten kohdentamista ensisijaisesti pk-yrityksiin. Investointeja voidaan tehdä säännöksen mukaan vain pk-yritysten perustamisvaiheessa, varhaisvaiheissa mukaan lukien siemenvaiheen rahoitus tai laajentumisvaiheessa sekä ainoastaan toimintoihin, joiden rahoitusjärjestelyjä koskevan välineen johtajat katsovat olevan taloudellisesti elinkelpoisia.

4 §. Yhtiön takaustoiminta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainittu kauppa- ja teollisuusministeriö korvataan työ- ja elinkeinoministeriöllä.

Lailla valtioneuvosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (970/2007) on lakkautettu muun ohella kauppa- ja teollisuusministeriö ja perustettu työ- ja elinkeinoministeriö. Laki on tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lailla eräiden tehtävien siirtämisestä työ- ja elinkeinoministeriöön (971/2007) on kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävät siirretty työ- ja elinkeinoministeriölle luettelamalla ne lait, joita tehtävien siirto koskee. Toimintalaissa kauppa- ja teollisuusministeriölle kuuluneet tehtävät ovat siirtyneet työ- ja elinkeinoministeriölle.

4 a §. Yhtiön pääomatakuutoiminta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa mainittu kauppa- ja teollisuusministeriö korvataan 1 päivänä tammikuuta 2008 perustetulla työ- ja elinkeinoministeriöllä. Perustelujen osalta viitataan 4 §:n kohdalla mainittuihin yksityiskohtaisiin perusteluihin.

4 b §. Yhtiön pääomasijoitustoiminta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kauppa- ja teollisuusministeriö korvataan 1 päivänä tammikuuta 2008 perustetulla työ- ja elinkeinoministeriöllä. Perustelujen osalta viitataan 4 §:n kohdalla mainittuihin yksityiskohtaisiin perusteluihin.

4 c §. Tuen myöntäminen pääomasijoitustoimintaan. Pykälään 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset tuen myöntämisestä pääomasijoitustoimintaan. Säännöksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi valtion avustusmuotoinen rahoitus pääomasijoitustoimintaan. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi viittaussäännös siitä, että tukea myönnettäessä on noudatettava, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään. Valtiontuista säädetään nykyisin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107—109 artiklassa. Riskipääomasijoitusten arvioinnista yhteismarkkinoille soveltuvana valtiontukena komissio on antanut yhteisön suuntaviivat valtiontuesta pieniin ja keskisuurin yrityksiin tehtävien pääomasijoitusten edistämiseksi (2006/C 194/02).

Valtion erityisrahoitusyhtiölle on annettu sitä koskevassa lainsäädännössä elinkeinopoliittinen tehtävä. Yhtiölain mukaan yhtiön tarkoituksena on rahoituspalveluja tarjoamalla edistää ja kehittää erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä ja vientitoimintaa. Valtion erityisrahoitusyhtiön tulee myös toiminnassaan edistää valtion aluepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi yhtiön toimintaa tulee suunnata korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Rakennerahastovarojen myöntämiseen yhtiölle käytettäväksi pääomasijoitustoimintaan on olemassa erityiset syyt.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavan tuen osoittamisesta yhtiölle. Rakennerahastovarojen osoittaminen välittävien toimielinten käytettäväksi perustuu rakennerahastolain 10 §:ään ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen rakennerahastoista (311/2007). Hallintoviranomainen vastaa valtion talousarvioon pääluokkaansa otettujen rakennerahastovarojen osoittamisesta välittävien toimielinten käytettäväksi. Hallintoviranomaisesta säädetään rakennerahastolain 7 §:ssä. Hallintoviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Osa rakennerahastovaroista voidaan jättää hallintoviranomaisen pääluokkaan ohjelmareserviin. Valtioneuvoston rakennerahastoista antaman asetuksen mukaan Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavissa toimenpideohjelmissa rakennerahastovarojen ja vastaavan valtion rahoitusosuuden jakamisessa otetaan huomioon maakuntien yhteistyöasiakirjat. Nykyistä käytäntöä yritystukien kohdentamisesta maakuntien yhteistyöasiakirjoissa ei ehdoteta muutettavaksi. Siten maakunnan yhteistyöasiakirjassa edelleen tehtäisiin päätös yritystukeen kohdistettavasta määrärahasta. Päätöksen jälkeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Finnvera Oyj erikseen sopisivat Finnvera Oyj:lle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kohdennettavan yritystuen määrästä laatimalla asiasta käyttösuunnitelman, joka ilmoitettaisiin työ- ja elinkeinoministeriölle.

Asetuksen mukaan saamiensa ehdotusten perusteella hallintoviranomainen tekee päätöksen varojen jaosta tai päätöksen edellyttä-

essä valtioneuvoston yleisistunnon käsittelyä esityksen jaosta valtioneuvostolle, joka sen jälkeen tekee päätöksen varojen jaosta. Menettelyn mukaisesti vuoden 2010 osalta valtioneuvosto on helmikuussa 2010 päättänyt jättää ohjelmareserviin varoja osoitettavaksi pääomasijoitustoimintaa yhteensä noin 14 miljoonaa euroa.

4 d §. Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen maksaminen. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös pääomasijoitustoimintaan myönnettävän tuen hakemisesta ja maksamisesta. Tukea on haettava kirjallisesti työ- ja elinkeinoministeriöstä. Rakennerahastoista osarahoitetun tuen osalta 4 c §:n 2 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittua käyttösuunnitelmaa voidaan pitää tässä tarkoitettuna hakemuksena. Tuen pääomasijoitustoimintaan maksaisi työ- ja elinkeinoministeriö.

Pykälän 2 momentissa rahastolla tarkoitetaan toimintalain 4 b §:ssä tarkoitettua rahastoa, johon yhtiö tekee pääomasijoituksia. Käytännössä tarkoituksena on, että rahastona toimisi Finnvera Oyj:n tytäryhtiö, Aloitusrahasto Vera Oy. Kysymykseen voisi tulla myös muu sitä varten perustettava rahasto. Pääomasijoitusrahaston tehtävistä ehdotetaan säädettäväksi lain 4 f §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös tuen maksamisen edellytyksistä. Ennen tuen maksamista yhtiön olisi ehdotuksen mukaan toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle liiketoimintasuunnitelma tai muu vastaava asiakirja sekä rahoitussopimus. Liiketoimintasuunnitelmasta ja rahoitussopimuksesta säädetään komission täytäntöönpanoasetuksen 43 artiklassa. Liiketoimintasuunnitelma on pääomasijoitusrahaston laatima asiakirja, jossa kuvataan pääomasijoitustoiminnan keskeiset periaatteet ja toiminnan organisointi. Artiklassa, jota on muutettu komission asetuksella (EY) N:o 846/2009, ei enää aseta erityisiä sisällöllisiä vaatimuksia liiketoimintasuunnitelmalle.

Rahoitussopimuksen sisällöstä säädetään komission täytäntöönpanoasetuksen 43 artiklan 3 kohdassa. Sen on sisällettävä ainakin 1) investointistrategia ja -suunnitelma, 2) täytäntöönpanon seuranta, 3) menettelytavat, jotka koskevat toimenpideohjelman rahoitusosuuden poistamista rahoitusjärjestelyjä kos-

kevasta välineestä sekä 4) rahoitusjärjestelyjä koskevan välineen lopettamista koskevat säännöt mukaan lukien niiden määrärahojen uudelleen käyttäminen, jotka on palautettu rahoitusvälineitä koskevaan välineeseen investoinneista tai jotka ovat jääneet jäljelle, kun kaikki takaussitoumukset on hoidettu ja joiden voidaan katsoa johtuvan toimenpideohjelman rahoitusosuudesta.

Kansallisessa lainsäädännössä rakennerahastomenojen tukikelpoisuudesta säädetään rakennerahastolain 47 §:ssä. Säännöksen nojalla on annettu valtioneuvoston asetus rakennerahastoista osarahoitettavien menojen tukikelpoisuudesta (1079/2007). Asetuksessa ei ole erityissäännöksiä pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen tukikelpoisuudesta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtioneuvoston asetusta koskeva delegoimisäätös. Sen mukaan tarkempia säännöksiä rahoitussopimuksen sisällöstä, tuen käyttökohteista, maksamismenettelystä ja seurantaa varten vaadittavista tiedoista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarvittaessa selventäviä säännöksiä esimerkiksi tuen käyttökohteista. Esimerkiksi rakennerahastoja koskevien tukien osalta voi syntyä tarvetta säännösten antamiseen, jos komission tulkintakäytäntö tukien käyttökohteista muuttuu.

4 e §. *Yhtiön tehtävät pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen hallinnoinnissa.* Pykälään ehdotetaan yleissäännöstä yhtiön tehtävistä koskien lakiehdotuksen 4 c §:n tukea. Yhtiö toimii rakennerahastolain mukaisena välittävänä toimielimenä ja on vastuussa rakennerahastolain 44 §:n mukaisista tehtävistä. Säännöksen tarkoituksena on antaa yhtiölle toimivalta suorittaa välittävälle toimielimelle kuuluvat tehtävät. Yhtiön tehtävänä on myöntää tukirahoitus pääomasijoitusrahastolle käytettäväksi pääomasijoitustoimintaan, maksaa tuki, vastata valvonnasta ja takaisinperinnästä, seurata tuen käyttöä ja huolehtia raportoinnista tuen myöntävälle viranomaiselle ja toimenpideohjelman seurantakomitealle.

Tarkoituksena on, että yhtiö tekisi neljä erillistä tukipäätöstä, yhden kutakin alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen toimenpideohjelmaa varten. Pääomasijoitusin-

strumenttia on siten tarkoitus käyttää kaikissa neljässä toimenpideohjelmassa.

Tuen maksaminen pääomasijoitusrahastoon tapahtuisi oman pääomanehtoisena sijoituksena merkitsemällä rahaston liikkeelle laskemia osakkeita. Varojen takaisinperintään ja palautusvelvollisuuteen liittyvien syiden vuoksi sijoitus voisi alkuvaiheessa olla esimerkiksi optiolainaehtoinen. Tuen hallinnoinnin kannalta keskeisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että rahasto täyttää 4 d §:ssä tarkoitettujen rahoitussopimuksen ehdot.

Rakennerahastolain 65 §:n mukaan kansallisissa ohjelmissa on yhteiseen käyttöön tarkoitettu seurantarekisteri. Yhtiö vastaisi Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavien tukien syöttämisestä seurantarekisteriin.

4 f §. *Rahaston tehtävät pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen hallinnoinnissa.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös rahaston keskeisistä tehtävistä. Sen tehtävänä olisi hakea rahoitusta yhtiöltä ja tehdä rahoitussopimusta noudattaen varojen sijoituspäätökset varojen sijoittamisesta valitsemiinsa yrityksiin.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan myös otettavaksi sijoitusta koskeva määritelmä. Sen mukaan sijoituksella tarkoitettaisiin sijoitusta koskevan sopimuksen ehtojen mukaan yritykseen tehtävää rahasuoritusta, jota vastaan rahasto saa kohdeyrityksen osakkeita, optiolainoja tai muita vastaavia rahoitusvälineitä. Säännöksessä sopimuksella tarkoitetaan osakassopimusta. Rahaston yritykseen tekemä sijoitus on siten luonteeltaan takaisinmaksettavaa rahoitusta. Tarkoituksena on saada sijoitukselle yrityksestä tehdyn riskiarvion mukainen markkinaehtoinen tuotto. Sijoituksen tarkemmista ehdoista, irtaantumisen periaatteista ja tavoitellusta aikataulusta sovitaan kunkin kohdeyrityksen kanssa laadittavassa osakassopimuksessa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös rahoitussopimukseen otettavista seikoista. Osa sisällöstä määräytyy komission täytäntöönpanoasetuksen 43 artiklan 3 kohdan mukaan. Sitä on kuvattu edellä 4 d §:n perusteluissa. Lisäksi rahoitussopimukseen tulee ottaa sijoitettujen varojen käyttöön liittyvät ehdot ja edellytykset, toimenpiteet sijoitettujen varojen takaisinperimiseksi ja palauttamiseksi sekä määräykset

varojen seurantaan liittyvien tietojen keräämisestä, tallentamisesta ja raportoinnista.

Tarkoituksena on, että rahoitussopimus ohjaa rahaston toimintaa, kun se tekee sijoituksia edelleen valitsemiinsä yrityksiin. Rahoitussopimukseen perustuen rahasto sopii sijoituksen tarkemmista ehdoista rahaston ja sijoituksen kohteena olevan yrityksen välillä laadittavassa sopimuksessa. Menettely vastaa sisällöltään valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 2 momentin säännöstä. Yhtiöön nähden rahasto on vastuussa siitä, että tuen myöntämiselle asetettuja ehtoja noudatetaan. Mahdollinen tuen takaisinperintä voidaan kohdistaa vain rahastoon. Rahaston oikeus vaatia vahingonkorvausta siltä osapuolelta, joka on aiheuttanut perusteen takaisinperinnälle, ratkaistaan yleisten vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaan, elleivät hankkeen osapuolet ole toisin sopineet. Käytännössä rahaston ja kohdeyhtiön sekä sen osakkaiden välisessä osakassopimuksessa on määräykset mahdollisista rikkomustilanteista aiheutuvasta sopimussakosta.

6 §. Luotto- ja takaustoiminnassa huomiioon otettavat seikat. Lain 6 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus nykyisin voimassa olevaan alueiden kehittämisestä annettuun lakiin (1651/2009), jolla on kumottu alueiden kehittämislaki (602/2002). Laki on tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

8 a §. Rahoitustoimintaan sovellettavat säännökset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi yhtiön hoitaman julkisen hallintotehtävän tulkia perustuslain 124 §:n edellyttämät viittaukset hallintolakiin, kielilakiin ja yhtiön henkilöstöön sovellettaviin rikosoikeudellista virkavastuuta sekä julkisyhteisön ja sen virkamiehen vahingonkorvausvastuuta koskeviin säännöksiin. Ehdotettu säännös koskisi yhtiön toimintalain 3, 4, 4a ja 4b §:ssä tarkoitettussa rahoitustoiminnassa hoitamia julkisia hallintotehtäviä. Toimintalain 3 §:ssä säädetään yhtiön luottotoiminnasta ja 4 §:ssä yhtiön takaustoiminnasta. Toimintalain 4 a §:ssä säädetään yhtiön pääomatakuutoiminnasta ja 4 b §:ssä yhtiön pääomasijoitustoiminnasta. Näihin tehtäviin liittyy osana rahoitustoimintaa tukia koskevia päätöksiä ja päätöksiä valtion varojen käytöstä, kun myönnetään lainoja ja takauksia, joista aiheutuviin luotto- ja takaustappioihin liittyy valtion maksama

korvausosuus. Säännösehdotuksen sanamuodon mukaisesti julkinen hallintotehtävä koskisi Finnvera -konsernin emoyhtiötä eli valtion erityisrahoitusyhtiötä. Tytäryhtiöitä säännös ei koskisi.

8 b §. Julkisuus ja salassapito. Pykälään ehdotetaan säännöstä toimintalain 3, 4, 4 a, ja 4 b §:ssä tarkoitettun rahoitustoiminnan julkisuudesta. Pykälään ehdotetaan otettavaksi lisäksi viittaus voimassa olevan yhtiölain 5 §:n salassapitoa koskevaan säännökseen. Säännös vastaa sisällöltään vientitakuulain 12 §:n säännöstä. Finnvera Oyj:n tehtävänä on yhtiölain mukaan suunnata rahoitusta korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Tässä tehtävässä se toimii läheisessä yhteistyössä rahoitusmarkkinoilla toimivien luottolaitosten ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien yhteisöjen kanssa. Luottolaitoksia ja muita rahoituspalveluja tarjoavia yhteisöjä sitovat pankkisalaisuussäännökset. Luottamuksen ylläpitäminen Finnvera Oyj:n toimintaan edellyttää myös samansisältöistä sääntelyä Finnvera Oyj:n osalta. Säännösehdotuksen sanamuodon mukaisesti julkisuutta koskeva säännös koskisi Finnvera-konsernin emoyhtiötä eli valtion erityisrahoitusyhtiötä. Tytäryhtiöitä säännös ei koskisi.

8 c §. Yhtiön tarkastusoikeus. Pykälän ehdotetaan otettavaksi säännös yhtiön tarkastusoikeudesta. Ehdotuksen mukaan yhtiöllä olisi oikeus tarkastaa 4 f §:ssä tarkoitettujen varojen myöntämistä, käyttöä, maksatusta ja valvontaa rahastossa. Lisäksi ehdotetaan, että yhtiöllä olisi oikeus tarkastaa myös rahaston yrityksiin tekemien varojen käyttöä, jos siihen on painavia syitä. Pääsääntönä on, että rahasto, joka tekee sijoitukset valitsemiinsä yrityksiin, itse huolehtii varojen käytön seurannasta. Tämä tapahtuu esimerkiksi siten, että sijoituskohteena olevaan yritykseen nimetty rahaston edustaja raportoi yrityksen toiminnasta ja havaitsemistaan seikoista rahastolle. Edustaja on jäsenenä yhtiön hallituksessa, joten yhtiön toiminnan seuranta on tehokasta. Sen vuoksi ei ole tarvetta erikseen yhtiön tekemille tarkastuksille. Ainoastaan tilanteissa, joissa yhtiöllä tai valvontaviranomaiselle on painavat perusteet epäillä, että valvonta ei toimi, voi yhtiö tehdä tarkastuksen kohdeyritykseen. Painavana syynä voidaan pitää myös Euroopan unionin lainsäät-

dännön mukaista perustetta tehdä tarkastus kohdeyrityksessä.

Yhtiö myöntäessään Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettuja varoja toimii välittävänä toimielimenä. Rakennerrahastolain 44 §:ssä säädetään välittävän toimielimen tehtävistä. Rakennerrahastolain 49 §:ssä säädetään välittävän toimielimen vastuusta valvonnassa. Säännöksen mukaan välittävällä toimielimellä on vastuu myöntämiensä rakennerrahastovarojen valvonnasta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Ehdotettu 8 c § antaisi yhtiölle toimivallan suorittaa pääomasijoitustoimintaan myönnettyjen rakennerrahastovarojen tarkastuksia.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset tarkastusta suorittavan henkilön oikeuksista ja tarkastettavan velvollisuuksista. Säännökset vastaavat käytännössä sisällöltään rakennerrahastolain 56 §:ssä olevia säännöksiä. Tarkastusta ei saa suorittaa ehdotuksen mukaan kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa.

Tarkastustehtävä on luonteeltaan julkinen hallintotehtävä. Tarkastajan tehtävänä on valtion varoista maksettavan tuen käytön tarkastaminen. Se vuoksi pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi perustuslain 124 §:ään liittyen säännös virkamiehen rikosoikeudellisesta vastuusta ja vahingon korvaamisesta sekä yleishallintolain soveltamisesta. Tarkastustoiminnan julkisuuden osalta ehdotus vastaisi ehdotetun 8 b §:n säännöstä.

8 d §. *Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen takaisinperinnästä. Perustuslaista johtuen tuen takaisinperintää koskevat säännökset ehdotetaan otettavaksi lakiin.

Pääomasijoitustoiminnassa yhtiön suorittaman takaisinperinnän kohteena on rahasto. Rahasto vastaa osaltaan takaisinperinnästä niiden yritysten osalta, joihin varoja on sijoitettu. Rahasto saa tuen yhtiöltä yleensä oman pääomanehtoisena sijoituksena. Jos toimintaa harjoitetaan osakeyhtiömuodossa, rajoittavat osakeyhtiölain säännökset mahdollisuuksia palauttaa varoja rahastosta. Vastaavasti pääomasijoitusrahasto sijoittaa varat kohdeyhtiöihin pääasiassa oman pääoman ehtoisina sijoituksina, joten vastaavat rajoitukset sovel-

tuvat myös osakeyhtiömuotoisiin kohdeyrityksiin. Ennen sijoituspäätöksiä yrityksistä tehdään aina perusteelliset yritys- ja markkina-analyysit, mikä vähentäessään epäsymmetrisestä informaatiosta aiheutuvaa haittaa vähentää myös takaisinperintätilanteita. Normaalisti sijoituksen kohteena olevan yrityksen hallintoelimiin nimetään rahaston edustaja, jonka tehtävänä on tuoda lisäarvoa yrityksen toimintaan ja sen kehittämiseen. Edustaja myös raportoi rahaston hallintoyhtiölle, mikä on omiaan edelleen vähentämään sijoitusvarojen ennenaikaista palauttamista.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädetäväksi tilanteista, joissa tuen maksaminen on keskeytettävä ja jo maksettu tuki on perittävä takaisin. Ehdoton takaisinperintä koskee yleisesti tilanteita, joissa virheellinen menettely tai laiminlyönti on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen. Ennen takaisinperintään ryhtymistä yhtiön on huomautettava virheestä tai laiminlyönnistä ja sen seurauksista. Momentin 4 kohdassa on sen sijaan kysymys toiminnan lopettamisesta tai sen olennaisesta supistamisesta. Säännös perustuu rakennerrahastojen yleisasetuksen 57 artiklan säännökseen.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkastuksella tarkoitetaan myös tarkastuksia, joista säädetään rakennerrahastolain 6 luvun 49—52 §:ssä. Tarkastusoikeus on tarkastus-, hallinto- ja todentamisviranomaisella. Lisäksi välittävä toimielin on vastuussa valvonnan asianmukaisesta hoitamisesta. Tarkastusoikeus koskee yleisesti rakennerrahastovarojen käyttöä välittävissä toimielimissä ja tuensääjissa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädetäväksi tilanteista, joissa tuen takaisinperintä on harkinnanvaraista. Tällaisissa tilanteissa tuen käyttöön liittyvä virheellinen menettely ei olisi niin olennaista, että tuki olisi ehdottomasti perittävä takaisin. Finnvera Oyj:llä tukea sisältävän rahoituksen myöntäjänä on siten näissä tilanteissa harkintavalta ryhtyä takaisinperintätoimiin. Poikkeuksena tästä on kuitenkin konkurssitilanne. Konkurssitilanteessa takaisinperintä on suoritettava tilanteessa, jolloin kysymyksessä on konkurssivelallisen petollisesta menettelystä. Säännös tästä ehdotetaan otettavaksi momentin 2 kohtaan.

Takaisinperintään liittyy keskeisesti rakennerahastolain 46 §:n säännös, jonka mukaan valtion erityisrahoitusyhtiön on ilmoitettava Euroopan aluekehitysrahastosta maksettavia tukia koskevat sääntöjenvastaisuudet sekä takaisinperintää koskevat ja muut toimenpiteet, joihin todettujen virheellisyyksien johdosta on ryhdytty. Ilmoitus on tehtävä työ- ja elinkeinoministeriössä olevalle todentamisiviranomaiselle.

8 e §. *Takaisinperintää koskevan päätöksen tekeminen.* Pykälään ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan päätöksen tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä tekisi työ- ja elinkeinoministeriö. Tuen keskeyttämisestä ja takaisinperintää koskeva päätös käsittelee perustuslain 124 §:n kannalta sellaista merkittävää julkisen vallan käyttöä, joka voi kuulua vain viranomaiselle. Valtion erityisrahoitusyhtiön tehtävänä olisi tehdä esitys tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä silloin, kun sen tietoon tulee 8 c pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettu peruste. Työ- ja elinkeinoministeriö voi tehdä takaisinperintää koskevan päätöksen myös omasta aloitteestaan. Ministeriön lainvoimaisen päätöksen perusteella, jossa rahasto veloitetaan maksamaan takaisin saatu tuki, yhtiön on ryhdyttävä toimenpiteisiin takaisinperinnän toteuttamiseksi. Jos sijoituksen kohteena oleva yritys on rikkonut velvoitteitaan, joista määrätään rahaston ja kohdeyrityksen kesken laaditussa sopimuksessa, on rahaston velvollisuutena ryhtyä yhtiön ja rahaston kesken laaditussa sopimuksessa määrättyihin toimenpiteisiin.

8 f §. *Muutoksenhaku.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi muutoksenhakua koskeva säännös. Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen tyytymätön voisi hakea ensin oikaisua ministeriöltä. Sen jälkeen päätöksestä olisi mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Säännöksessä ehdotetaan poikettavaksi normaalista valitusoikeudesta ministeriön päätökseen. Perusteena on se, että lakiehdotuksen 8 e §:ssä tarkoitettuja rahoitukseen liittyviä päätöksiä ei ole tarkoituksenmukaisesti saattaa ensi asteessa korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

8 g §. *Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen palautusvelvollisuus.* Pykälään ehdote-

taan säännöstä Euroopan aluekehitysrahastosta maksettavien varojen palautusvelvollisuudesta. Asiasta säädetään yleisasetuksen 78 artiklan 6 kohdassa. Sen mukaan toimenpideohjelmaa osittain tai kokonaan suljettaessa tukikelpoisina menoina pidetään rahastosta yrityksiin suunnattuihin investointeihin suoritettuja maksuja. Tukikelpoisuuden loppullisena edellytyksenä on siten, että rahasto on kertaalleen tehnyt sijoituksen kohdeyritykseen siinä vaiheessa, kun asianmukaista toimenpideohjelmaa suljetaan. Ehdotetussa 4 d §:n 2 momentissa tarkoitettuun rahoitus-sopimukseen on sisällytettävä tähän liittyen menettelytavat, jotka koskevat toimenpideohjelman rahoitusosuuden poistamista rahoitusjärjestelyjä koskevasta välineestä. Palautettavat varat ovat tukikelvottomia ja yhtiön on palautettava ne komissiolle.

8 h §. *Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus tuen takaisinperintään.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta periä takaisin yhtiöltä aiheuttomasti maksetut tuet. Säännöksellä pyritään varmistamaan väärin perustein myönnettyjen tukien tehokas takaisinperintä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtioneuvoston takaisinperintää koskeva viittaussäännös. Kiellettyjen valtioneuvoston osalta sovelletaan lakia eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta (300/2001). Lain nojalla työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus periä tuen saaneelta yritykseltä valtion erityisrahoitusyhtiön mahdollisesti myöntämä kielletty valtiontuki, jos Euroopan unionin komissio on määrännyt tuen takaisinperittäväksi.

8 i §. *Korko ja viivästyskorko.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi korkoa ja viivästyskorkoa koskevat säännökset. Takaisinperittäville ja palautettavalle määrälle korko määräytyisi korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaan siten, että maksettava vuotuinen korko olisi mainittu korko lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa ei kuitenkaan olisi maksettava, kun varoja palautetaan 8 g §:n perusteella. Palautettava määrä ei sellaisessa tilanteessa johdu yksinomaan tukea saaneen menettelystä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viivästyskorkoa koskeva säännös. Viiv-

västyskoron korkokantana olisi korkolain mukainen yleinen viivästyskoron määrä.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiehdotuksen 4 d §:n mukaan tarkempia säännöksiä rahoitussopimuksen sisällöstä, tuen hakemisesta, tuen käyttökohteista, maksamisenettelyistä ja vaadittavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että lain voimaantullessa ei olisi tarvetta antaa tarkempia säännöksiä.

Komissio on laatinut luonnoksen uudeksi ohjeeksi rahoitusjärjestelyjä koskevista välineistä. Ohje on annettu syyskuussa 2010. Ohjeessa käsitellään rahoitusta koskevan välineen perustamista, investointeihin ja rahoitusvälineisiin liittyviä erityiskysymyksiä kuten varojen tukikelpoisuutta, investointien korkoihin ja tuottoihin liittyviä kysymyksiä sekä rahoitusjärjestelyjä koskevan välineen tarkastusta ja valvontaa. Ohjeissa on tarkoituksena ottaa huomioon rakennerahastoasetuksiin tehdyt viimeaikaiset muutokset ja tämentää säännösten tulkintaa. Ohjeet on tarkoitettu saadaan valmiiksi joulukuussa 2010. Myöhemmin tulee arvioitavaksi, onko tarpeen antaa niiden nojalla tarkempia säännöksiä esimerkiksi tuen käyttökohteista.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan viimeistään loppusyksyllä 2010. Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettava pääomasijoitustoiminta on tarkoitus käynnistää vuoden 2010 aikana. Pääomasijoitustoimintaan varatut rahat ovat käytettävissä vuonna 2010. Sijoituspäätöksiä on tarkoitus sen vuoksi ryhtyä tekemään varoista viimeistään loppuvuodesta 2010.

4 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Lakiehdotukseen sisältyy säännöksiä, joissa on kysymys julkisen hallintotehtävän hoitamisesta. Perustuslain 124 §:n mukaan julkisen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksen-

mukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Valtion erityisrahoitusyhtiön vientitakuutoiminnan osalta perustusvaliokunta on antanut lausunnon PeVL 2/2001 vp. Lausunnon mukaan valtion vientitakuiden myöntäminen on vahvoista yksityisoikeudellisista piirteistään huolimatta sellainen julkinen hallintotehtävä kuin perustuslain 124 §:ssä tarkoitetaan. Kysymys ei kuitenkaan ollut merkittävästä julkisen vallan käyttämisestä, joten tehtävien siirtäminen oli sinänsä mahdollista. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan vientitakuut ovat varallisuusarvoisia etuuksia, joita myöntämällä yhtiö tai viime kädessä valtion talousarvion ulkopuolella oleva, mutta siitä rahoitusta saava valtioneuvoston rahasto (PeVL 11/1998 vp) sitoutuu korvaamaan tietyssä toiminnassa aiheutuvat tappiot ja menetykset.

Nyt ehdotettavat 4 c—4 e § ja 8 a § koskevat valtion erityisrahoitusyhtiön, Finnvera Oyj:n, kotimaan rahoitustoimintaa. Yhtiön myöntämään rahoitukseen sisältyy valtion varoista maksettavaa korko- ja takausprovisiotukea. Sen lisäksi yhtiö saa valtiolta luotto- ja takaustappiokorvausta luottoista ja takauksista aiheutuneista luotto- ja takaustappioista, jos luottoihin ja takauksiin sovelletaan valtion yhtiölle antamaa luotto- ja takaustappiositoumusta. Korvauksen suuruus on keskimäärin noin 50 prosenttia yhtiölle aiheutuneesta tappiosta. Lisäksi valtio vastaa toimintalain 4 §:n mukaisesti yhtiön myöntämistä takauksista. Valtion vastuu on luonteeltaan omavelkaista.

Yhtiö voi ehdotetun 4 c §:n mukaisesti saada tukea pääomasijoitustoimintaan ja välittää sen edelleen pääomasijoitustoimintaa harjoittaville rahastolle. Yhtiön pääomasijoitustoimintaa on rahoitettu merkittävästi valtion talousarviosta myöntämällä yhtiölle pääomaloja. Jos pääomaloja rahoitettu sijoitustoiminta on tappiollista, voi yhtiö saada vastaavalta osin pääomalainan pääoman anteeksi.

Valtion erityisrahoitusyhtiö on myös vastuussa aiheuttomasti myönnettyjen tukien takaisinperinnästä. Edellä mainituista valtion varojen käyttöön liittyvistä piirteistä johtuen Finnvera Oyj:n luotto- ja takaustoimintaa sekä pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen

välittämistä voidaan pitää luonteeltaan perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä.

Toimintalain kattamien julkisten hallinto-tehtävien antamista valtion erityisrahoitusyhtiölle voidaan pitää tehtävien erityisluonne huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena. Yhtiön toiminta rahoituksen myöntäjänä on pankkitoimintaan verrattavaa toimintaa. Yhtiö toimii myös tiiviissä yhteistyössä pankkien ja muiden rahoituslaitosten kanssa erityisenä tehtävänä korjata rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Toiminnan luonteen vuoksi rahoitustoiminnan harjoittamista yhtiön muodossa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena järjestelynä. Oikeusturvan ja hyvän hallinnon noudattaminen turvataan säännöspäristeisesti ottamalla lakiin viittaukset yleishallintolakiin soveltamisesta. Ehdotus ei ole tältä osin perustuslain kannalta ongelmallinen.

Lakiehdotuksen 8 b §:ssä ehdotetaan perustuslain 124 §:n nojalla säännöstä yhtiön 8 a §:ssä tarkoitettun rahoitustoiminnan julkisuudesta viittaamalla julkisuuslakiin. Julkisuuslain mukaista julkisuutta ehdotetaan kuitenkin rajoitettavaksi viittaamalla yhtiölain 5 §:n salassapitoa koskevaan säännökseen. Säännöksessä säädetään luottolaitoksiin verrattavasta salassapitovelvollisuudesta. Perustuslain 12 §:n mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Valtion vientitakuista annetun lain 12 §:n osalta on katsottu, että vientitakuutoiminnassa luottamuksen säilyttäminen kaikkien osapuolten välillä on erityisen tärkeää. Tietojen vuotaminen kilpailijoille ja hankkeesta mahdollisesti muutoin kiinnostuneille neuvotteluvaiheessa saattaisi kaataa hankkeen kokonaan, jolloin kansalliset menetykset voisivat olla mittavat (TaVM 5/2001).

Nyt sääntelyn kohteena on keskeisesti valtion erityisrahoitusyhtiön, Finnvera Oyj:n, kotimaan luotto- ja takaustoiminta. Finnvera Oyj:n tehtävänä on yhtiölain mukaan suunnata rahoitusta korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Tässä tehtävässä se toimii läheisessä yhteistyössä rahoitusmarkkinoilla toimivien luottolaitosten ja

muiden rahoituspalveluja tarjoavien yhteisöjen kanssa. Luottolaitoksia ja muita rahoituspalveluja tarjoavia yhteisöjä sitovat pankkialaisuussäännökset. Erityisesti luotto- ja takaustoiminnan osalta toimintalain 6 §:n mukaan yhtiön on otettava huomioon yhtiön ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien mahdollisuus jakaa keskenään sanotusta rahoitustoiminnasta aiheutuvaa tappionvaaraa. Toimivan yhteistyön edellytyksenä on keskinäinen luottamus. Luottamuksen vähentyminen Finnvera Oyj:n toimintaan saattaa vaikeuttaa tärkeää yhteistyötä luottolaitoksiin ja muihin rahoituspalveluja tarjoaviin yhteistyötahoihin ja tästä syystä vaikeuttaa Finnvera Oyj:n toimintaa. Julkisuuslain mukaisen julkisuuden rajoittamiseen lailla on katsottava siten olevan välttämättömiä syitä. Säännös ei olisi sen vuoksi ongelmallinen perustuslain kannalta.

Ehdotettu 8 d § käsittää takaisinperintätehtävän osalta julkisen vallan käyttöä. Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien päristeista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Yksilöihin rinnastetaan säännöksessä vakiintuneesti yhteisöt. Laissa on sen mukaan säädettävä tuen myöntämisestä, maksamisesta ja takaisinperinnästä. Tuen myöntämisestä ja maksamisesta säädetään ehdotettun lain 4 c—4 e §:ssä. Takaisinperinnästä ehdotetaan säädettäväksi lain 8 d ja 8 h §:ssä. Lakiehdotus ei ole perustuslain kannalta ongelmallinen.

Lakiehdotuksen 8 e §:ssä säädetään työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta tehdä päätös tuen maksamisen keskeyttämisestä ja tuen takaisinperinnästä. Yhtiön tehtävänä olisi tehdä asiaa koskeva esitys ministeriölle. Perustuslain 124 §:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaisille. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että päätökset tuen takaisinperinnästä ovat sellaisia tehtäviä, jotka käsittävät merkittävää julkisen vallan käyttöä ja jotka voidaan antaa siten vain viranomaiselle (PeVL 45/2006). Säännöksessä tuen maksamisen keskeyttämistä ja takaisinperintää koskeva tehtävä on annettu työ- ja elinkeinoministeriölle, joten säännös ei ole ongelmallinen perustuslain kannalta.

Edellä olevilla perusteilla hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) nimike, 1 §:n 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 4 a §:n 2 momentti, 4 b § ja 6 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 380/2000, 4 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 2 momentti laissa 526/2001 sekä 4 b § ja 6 §:n 2 momentti laissa 1238/2004, ja

lisätään lakiin uusi 4 c—4 f § ja 8 a—8 i § seuraavasti:

Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta

1 §

Soveltamisala

Tämän lain mukaiseen rahoitustoimintaan voidaan kohdistaa Euroopan unionin rakennerahastojen varoja. Mitä tässä laissa säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta, sovelletaan myös tällaiseen toimintaan kohdistettavaan rakennesuostumukseen, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä tai rakennerahastolaista (1401/2006) muuta johdu.

4 §

Yhtiön takaustoiminta

Sellaisen luoton vakuudeksi, jonka luottolaitos myöntää kotimaisen pääomatavaratoimi-

mituksen rahoitusjärjestelyjä varten kotimaiselle toimittajalle tai tilaajalle, voidaan takaus antaa myös silloin, kun luotonsaajana on muu kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu yritys. Takauksen myöntämiseen tällaiselle luottolle on saatava työ- ja elinkeinoministeriön suostumus, jos luoton määrä ylittää 35 miljoonaa euroa.

4 a §

Yhtiön pääomatakuutoiminta

Tarkempia säännöksiä pääomatakuiden myöntämisestä, suuntaamisesta ja korvausten maksamisesta annetaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

4 b §

Yhtiön pääomasijoitustoiminta

Yhtiö voi tehdä pääomasijoituksia rahoitukseen ja suoraan kohdeyrityksiin työ- ja elinkeinoministeriön hyväksymien elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alkavien ja toimintansa alkuvaiheessa olevien yritysten pääomitustarpeeseen.

4 c §

Tuen myöntäminen pääomasijoitustoimintaan

Yhtiölle voidaan myöntää tukea 4 b §:ssä tarkoitettuun pääomasijoitustoimintaan. Tukea myönnettäessä sovelletaan, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään. Päätöksen tuen myöntämisestä tekee työ- ja elinkeinoministeriö.

Rakennerahastoista osarahoitettava tuki osoitetaan välittävänä toimielimenä toimivalle yhtiölle siten kuin rakennerahastolain 10 §:ssä säädetään.

4 d §

Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen maksaminen

Tuen pääomasijoitustoimintaan maksaa yhtiön hakemuksen perusteella työ- ja elinkeinoministeriö valtion talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa.

Ennen tuen maksamista yhtiön on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle liiketoimintasuunnitelma tai muu vastaava asiakirja sekä yhtiön ja rahaston kesken tehty rahoitussopimus.

Tarkempia säännöksiä rahoitussopimuksen sisällöstä, tuen hakemisesta, tuen käyttökohteista, maksamismenettelystä ja seurantaan varten vaadittavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

4 e §

Yhtiön tehtävät pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen hallinnoinnissa

Yhtiö myöntää päätöksellään 4 c §:ssä tarkoitettua tukea rahastolle käytettäväksi 4 d §:n 2 momentissa tarkoitettua rahoitussopimuksen mukaisesti pääomasijoitustoimintaan tekemällä sijoituksen rahastoon, maksaa varat rahastolle, vastaa varojen valvonnasta ja takaisinperinnästä, seuraa varojen käyttöä ja huolehtii raportoinnista työ- ja elinkeinoministeriölle ja rakennerahastolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimenpideohjelman seurantakomitealle.

4 f §

Rahaston tehtävät pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen hallinnoinnissa

Rahasto hakee rahoitusta yhtiöltä ja tekee 4 d §:n 2 momentissa tarkoitettua rahoitussopimuksen mukaisesti sijoituspäätökset varojen sijoittamisesta valitsemiinsa yrityksiin. Sijoituksella tarkoitetaan sijoitusta koskevan sopimuksen ehtojen mukaista yritykseen tehtävää rahasuoritusta osakepääomaa, optiolainaa tai muuta vastaavaa rahoitusvälinettä vastaan.

Yhtiön ja rahaston tulee ottaa 1 momentissa tarkoitettuun rahoitussopimukseen sen lisäksi, mitä sen sisällöstä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään, sijoitettujen varojen käyttöön liittyvät ehdot ja edellytykset, toimenpiteet sijoitettujen varojen takaisinperimiseksi ja palauttamiseksi sekä määräykset varojen seurantaan liittyvien tietojen keräämisestä, tallentamisesta ja raportoinnista.

6 §

Luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavat seikat

Luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon alueiden kehittämisestä annetussa laissa (1651/2009) säädetyt tavoitteet sekä soveltuvien osin yritystuen yleisistä ehdoista annetussa laissa (786/1997) yritystu-

kiohjemille ja yritystuille asetetut yleiset tavoitteet ja edellytykset. Yhtiön tulee tässä laissa tarkoitettussa toiminnassaan ottaa huomioon maan eri osien kehittyneisyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan.

8 a §

Rahoitustoimintaan sovellettavat säännökset

Yhtiön on 3, 4, 4 a ja 4 b §:n mukaisten rahoitusasioiden käsittelyyn liittyviä julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Yhtiön palveluksessa olevaan henkilöstöön ja sen toimielinten jäseniin sovelletaan heidän suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 b §

Julkisuus ja salassapito

Yhtiön 3, 4, 4 a ja 4 b §:ssä tarkoitettun rahoitustoiminnan julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Salassapidosta säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 5 §:ssä.

8 c §

Yhtiön tarkastusoikeus

Yhtiöllä on oikeus tarkastaa 4 c §:ssä tarkoitettun tuen myöntämistä, maksatusta, käyttöä ja valvontaa rahastossa. Sen lisäksi yhtiöllä on oikeus tarkastaa rahaston yrityksiin sijoittamien varojen käyttöä, jos siihen on painavia syitä.

Tarkastettava on velvollinen tarkastuksen suorittamiseksi ilman aiheutonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastajalle kaikki tarvittavat tiliasiakirjat sekä muu tuen käyttöön liittyvä aineisto sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastajalla on oikeus

ottaa tiliasiakirjat ja muun edellä tarkoitettun aineiston haltuunsa, jos tarkastus sitä edellyttää. Aineisto on palautettava, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksessa. Tarkastajan pyynnöstä tarkastettavan tulee antaa myös muut tiedot, jotka ovat tarpeen tarkastuksen asianmukaiseksi suorittamiseksi.

Tarkastajalla on oikeus tehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa kaikki rahoituksen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat seikat sekä tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa.

Yhtiön palveluksessa olevaan tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Velvollisuudesta korvata tarkastustyössä aiheutunut vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa. Tarkastajaan sovelletaan hallintolakia ja kielilakia. Tarkastustyön julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Salassapidosta säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 §:ssä.

8 d §

Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen takaisinperintä

Tämän lain 4 c §:n mukaisen tuen maksaminen on keskeytettävä ja tuki perittävä takaisin rahastolta jos:

1) 4 e §:ssä tarkoitettun sijoituksen tekemistä tai valvontaa varten on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella tai tietojen salaamisella on ollut olennaista vaikutusta tuen myöntämiseen;

2) sijoituksen tekemistä ja valvontaa varten on kieltäydytty antamasta tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka tarkastusta suorittaessa on kieltäydytty täyttämästä muita tukea sisältävän rahoituksen saajalle tarkastuksen suorittamiseksi laissa säädettyjä velvollisuuksia;

3) rahasto on olennaisesti laiminlyönyt noudattaa 4 d §:ssä tarkoitettuun rahoitussovimukseen sisältyviä ehtoja; tai

4) rahasto on lopettanut tuen kohteena olevan toimintansa tai supistanut sitä olennaisesti ennen kuin viisi vuotta on kulunut sijoituksen tekemisestä.

Tämän lain 4 c §:n mukaisen tuen maksaminen voidaan keskeyttää ja tuki periä takaisin rahastolta, jos:

1) rahasto ei ole noudattanut 4 d §:ssä tarkoitettuun rahoitussopimukseen sisältyviä ehtoja;

2) rahasto on asetettu konkurssiin ja sen edustajat ovat rahaston toimintaa harjoittaessaan joko välittömästi ennen konkurssia tai sen jälkeen toimineet vilpillisesti; tai

3) 4 e §:ssä tarkoitettu sijoitus on tehty väärin perustein.

8 e §

Takaisinperintää koskevan päätöksen tekeminen

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen rahastolle myönnetyn 4 c §:ssä tarkoitettujen tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä. Yhtiön tulee tehdä työ- ja elinkeinoministeriölle esitys tukivarojen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä, jos sen tietoon tulee 8 d §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu peruste.

8 f §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön 8 e §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa siihen tyytymättömän asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

8 g §

Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen palautusvelvollisuus

Rahasto on velvollinen palauttamaan yhtiölle Euroopan aluekehitysrahaston varoista maksetut ja pääomasijoitustoimintaan myönnettyt sellaiset varat, joita ei ole toimenpideohjelmia osittain tai lopullisesti suljettaessa maksettu rahastosta yrityksiin pääomasijoituksina.

8 h §

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus tuen takaisinperintään

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä yhtiölle rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista valtion varoista maksetut varat tai yksinomaan valtion varoista maksetut varat tai niiden osan perittäväksi takaisin yhtiöltä, jos:

1) yhtiö on tuen maksamista varten antanut virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja tai tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella on ollut olennaista vaikutusta tuen saamiseen;

2) yhtiö on käyttänyt varat muuhun tarkoitukseen kuin mihin ne on myönnetty tai on olennaisesti rikkonut varojen käyttämistä koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai varojen osoittamispäätöksessä asetettuja ehtoja.

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta valtioneuvoston päätöksen täytäntöönpanoon säädetään eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetussa laissa (300/2001).

8 i §

Korko ja viivästyskorko

Tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle tuen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa ei kuitenkaan ole maksettava, kun varoja palautetaan 8 g §:n perusteella.

Jos takaisinperittävä määrä ei makseta viimeistään työ- ja elinkeinoministeriön aset-

tamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

Liite
Rinnakkaistekstit

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) nimike, 1 §:n 3 momentti, 4 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 2 momentti ja 4 b § ja 6 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat lain nimike laissa 445/1998, 1 §:n 3 momentti laissa 380/2000, 4 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 2 momentti laissa 526/2001, 4 b § ja 6 §:n 2 momentti laissa 1238/2004, *lisätään* uusi 4 c—4 f § ja 8 a—8 i § seuraavasti:

Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tämän lain mukaiseen rahoitustoimintaan voidaan kohdistaa Euroopan yhteisön rakennerahastojen varoja. Mitä tässä laissa säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta, sovelletaan myös kohdistettaviin rakennerahastojen varoihin, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

Tämän lain mukaiseen rahoitustoimintaan voidaan kohdistaa Euroopan unionin rakennerahastojen varoja. Mitä tässä laissa säädetään valtion erityisrahoitusyhtiön luotto, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta, sovelletaan myös tällaiseen toimintaan kohdistettaviin rakennerahastojen varoihin, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä tai rakennerahastolaista (1401/2006) muuta johdu.

4 §

4 §

Yhtiön takaustoiminta

Yhtiön takaustoiminta

Sellaisen luoton vakuudeksi, jonka luotto-laitos myöntää kotimaisen pääomatavaratoimituksen rahoitusjärjestelyjä varten kotimaiselle toimittajalle tai tilaajalle, voidaan takaus antaa myös silloin, kun luotonsaajana on muu kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu yritys. Takauksen myöntämiseen tällaiselle luotolle

Sellaisen luoton vakuudeksi, jonka luotto-laitos myöntää kotimaisen pääomatavaratoimituksen rahoitusjärjestelyjä varten kotimaiselle toimittajalle tai tilaajalle, voidaan takaus antaa myös silloin, kun luotonsaajana on muu kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu yritys. Takauksen myöntämiseen tällaiselle luotolle

on saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus, jos luoton määrä ylittää 35 miljoonaa euroa.

tolle on saatava työ- ja elinkeinoministeriön suostumus, jos luoton määrä ylittää 35 miljoonaa euroa.

4 a §

Yhtiön pääomatakuutoiminta

Tarkempia säännöksiä pääomatakuiden myöntämisestä, suuntaamisesta ja korvausten maksamisesta annetaan kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella.

4 b §

Yhtiön pääomasijoitustoiminta

Yhtiö voi tehdä pääomasijoituksia rahastoihin ja suoraan kohdeyrityksiin kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymien elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alkavien ja toimintansa alkuvaiheessa olevien yritysten pääomistarpeeseen.

4 a §

Yhtiön pääomatakuutoiminta

Tarkempia säännöksiä pääomatakuiden myöntämisestä, suuntaamisesta ja korvausten maksamisesta annetaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

4 b §

Yhtiön pääomasijoitustoiminta

Yhtiö voi tehdä pääomasijoituksia rahastoihin ja suoraan kohdeyrityksiin työ- ja elinkeinoministeriön hyväksymien elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alkavien ja toimintansa alkuvaiheessa olevien yritysten pääomistarpeeseen.

4 c §

Tuen myöntäminen pääomasijoitustoimintaan

Yhtiölle voidaan myöntää tukea 4 b §:ssä tarkoitettuun pääomasijoitustoimintaan. Tukea myönnettäessä sovelletaan, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään. Päätöksen tuen myöntämisestä tekee työ- ja elinkeinoministeriö.

Rakennerahastoista osarahoitettava tuki osoitetaan välittävänä toimielimenä toimivalle yhtiölle siten kuin rakennerahastolain 10 §:ssä säädetään.

4 d §

Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen maksaminen

Tuen pääomasijoitustoimintaan maksaa yhtiön hakemuksen perusteella työ- ja elinkeinoministeriö valtion talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa.

Ennen tuen maksamista yhtiön on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle liiketoimintasuunnitelma tai muu vastaava asiakirja sekä yhtiön ja rahaston kesken tehty rahoitussopimus.

Tarkempia säännöksiä rahoitussopimuksen sisällöstä, tuen hakemisesta, tuen käyttökohteista, maksamismenettelystä ja seurantaan varten vaadittavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

4 e §

Yhtiön tehtävät pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen hallinnoinnissa

Yhtiö myöntää päätöksellään 4 c §:ssä tarkoitetun tuen rahastolle käytettäväksi 4 d §:n 2 momentissa tarkoitetun rahoitussopimuksen mukaisesti pääomasijoitustoimintaan tekemällä sijoituksen rahastoon, maksaa varat rahastolle, vastaa varojen valvonnasta ja takaisinperinnästä, seuraa varojen käyttöä ja huolehtii raportoinnista työ- ja elinkeinoministeriölle ja rakennerahastolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpideohjelman seurantakomitealle.

4 f §

Rahaston tehtävät pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen hallinnoinnissa

Rahasto hakee rahoitusta yhtiöltä ja tekee 4 d §:n 2 momentissa tarkoitetun rahoitussopimuksen mukaisesti sijoituspäätökset varojen sijoittamisesta valitsemiinsa yrityksiin. Sijoituksella tarkoitetaan sijoitusta koskevan sopimuksen ehtojen mukaista yritykseen tehtävää rahasuoritusta osakepääomaa, optiolainaa tai muuta vastaavaa rahoitusvälinettä

vastaa.

Yhtiön ja rahaston tulee ottaa 1 momentissa tarkoitettuun rahoitussopimukseen sen lisäksi, mitä sen sisällöstä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään, sijoitettujen varojen käyttöön liittyvät ehdot ja edellytykset, toimenpiteet sijoitettujen varojen takaisinperimiseksi ja palauttamiseksi sekä määräykset varojen seurantaan liittyvien tietojen keräämisestä, tallentamisesta ja raportoinnista.

6 §

Luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavat seikat

Luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon alueiden kehittämissä (602/2002) säädetty tavoitteet sekä soveltuvien osin yritystuen yleisistä ehdoista annetussa laissa (786/1997) yritystukiohjelmille ja yritystuille asetetut yleiset tavoitteet ja edellytykset. Yhtiön tulee tässä laissa tarkoitettussa toiminnassaan ottaa huomioon maan eri osien kehittyneisyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan.

6 §

Luotto- ja takaustoiminnassa huomioon otettavat seikat

Luottoja ja takauksia annettaessa on otettava huomioon *alueiden kehittämisestä annetussa laissa (1651/2009)* säädetty tavoitteet sekä soveltuvien osin yritystuen yleisistä ehdoista annetussa laissa (786/1997) yritystukiohjelmille ja yritystuille asetetut yleiset tavoitteet ja edellytykset. Yhtiön tulee tässä laissa tarkoitettussa toiminnassaan ottaa huomioon maan eri osien kehittyneisyserot eri rahoitustoimenpiteitä ja niiden ehtoja soveltaessaan.

8 a §

Rahoitustoimintaan sovellettavat säännökset

Yhtiön on 3, 4, 4 a ja 4 b §:n mukaisten rahoitusasioiden käsittelyyn liittyviä julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Yhtiön palveluksessa olevaan henkilöstöön ja sen toimielinten jäseniin sovelletaan heidän suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 b §

Julkisuus ja salassapito

Yhtiön 3, 4, 4 a ja 4 b §:ssä tarkoitetun rahoitustoiminnan julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Salassapidosta säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 5 §:ssä.

8 c §

Yhtiön tarkastusoikeus

Yhtiöllä on oikeus tarkastaa 4 c §:ssä tarkoitetun tuen myöntämistä, maksatusta, käyttöä ja valvontaa rahastossa. Sen lisäksi yhtiöllä on oikeus tarkastaa rahaston yrityksiin sijoittamien varojen käyttöä, jos siihen on painavia syitä.

Tarkastettava on velvollinen tarkastuksen suorittamiseksi ilman aiheetonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastajalle kaikki tarvittavat tiliasiakirjat sekä muu tuen käyttöön liittyvä aineisto sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastajalla on oikeus ottaa tiliasiakirjat ja muun edellä tarkoitetun aineiston haltuunsa, jos tarkastus sitä edellyttää. Aineisto on palautettava, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksessa. Tarkastajan pyynnöstä tarkastettavan tulee antaa myös muut tiedot, jotka ovat tarpeen tarkastuksen asianmukaiseksi suorittamiseksi.

Tarkastajalla on oikeus tehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa kaikki rahoituksen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat seikat sekä tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa.

Yhtiön palveluksessa olevaan tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Velvollisuudesta korvata tarkastustyössä aiheutunut vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa. Tarkastajaan sovelletaan hallintolakia ja kielilakia. Tarkastustyön julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Salassapidosta sää-

detään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 §:ssä.

8 d §

Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen takaisinperintä

Tämän lain 4 c §:n mukaisen tuen maksaminen on keskeytettävä ja tuki perittävä takaisin rahastolta jos:

1) 4 e §:ssä tarkoitetun sijoituksen tekemistä tai valvontaa varten on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella tai tietojen salaamisella on ollut olennaista vaikutusta tuen myöntämiseen;

2) sijoituksen tekemistä ja valvontaa varten on kieltäydytty antamasta tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka tarkastusta suoritettaessa on kieltäydytty täyttämästä muita tukea sisältävän rahoituksen saajalle tarkastuksen suorittamiseksi laissa säädettyjä velvollisuuksia;

3) rahasto on olennaisesti laiminlyönyt noudattaa 4 d §:ssä tarkoitettuun rahoitussopimukseen sisältyviä ehtoja; tai

4) rahasto on lopettanut tuen kohteena olevan toimintansa tai supistanut sitä olennaisesti ennen kuin viisi vuotta on kulunut sijoituksen tekemisestä.

Tämän lain 4 c §:n mukaisen tuen maksaminen voidaan keskeyttää ja tuki periä takaisin rahastolta, jos:

1) rahasto ei ole noudattanut 4 d §:ssä tarkoitettuun rahoitussopimukseen sisältyviä ehtoja;

2) rahasto on asetettu konkurssiin ja sen edustajat ovat rahaston toimintaa harjoittaessaan joko välittömästi ennen konkurssia tai sen jälkeen toimineet vilpillisesti; tai

3) 4 e §:ssä tarkoitettu sijoitus on tehty väärin perustein.

8 e §

Takaisinperintää koskevan päätöksen tekeminen

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen rahastolle myönnetyn 4 c §:ssä tarkoitetun tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä. Yhtiön tulee tehdä työ- ja elinkeinoministeriölle esitys tukivarojen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä, jos sen tietoon tulee 8 d §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu peruste.

8 f §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön 8 e §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa siihen tyytymättömän asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

8 g §

Pääomasijoitustoimintaan myönnetyn tuen palautusvelvollisuus

Rahasto on velvollinen palauttamaan yhtiölle Euroopan aluekehitysrahaston varoista maksetut ja pääomasijoitustoimintaan myönnetyt sellaiset varat, joita ei ole toimenpideohjelmia osittain tai lopullisesti suljettaessa maksettu rahastosta yrityksiin pääomasijoituksina

8 h §

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus tuen takaisinperintään

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä yhtiölle rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista valtion varoista maksetut varat tai yk-

sinomaan valtion varoista maksetut varat tai niiden osan perittäväksi takaisin yhtiöltä, jos:

1) yhtiö on tuen maksamista varten antanut virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja tai tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella on ollut olennaista vaikutusta tuen saamiseen;

2) yhtiö on käyttänyt varat muuhun tarkoitukseen kuin mihin ne on myönnetty tai on olennaisesti rikkonut varojen käyttämistä koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai varojen osoittamispäätöksessä asetettuja ehtoja.

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta valtioneuvoston päätöksen täytäntöönpanoon säädetään eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetussa laissa (300/2001).

8 i §

Korko ja viivästyskorko

Tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle tuen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa ei kuitenkaan ole maksettava, kun varoja palautetaan 8 g §:n perusteella.

Jos takaisinperittävä määrä ei makseta viimeistään työ- ja elinkeinoministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.